

Kišobran za članice EU

Šta otkriva procureli dokument o EU „carini“ na ugljenik?

Takse na ugljenik u Evropi

Energetska tranzicija mogla bi u Evropi ponoviti kolaps američkih banaka iz 2008.

EU priprema socijalni fond za pomoć domaćinstvima u tranziciji energije

Savet EU usvojio Fond za pravednu tranziciju

Ministri energetike EU utvrdili generalni pristup finansiranju EU energetskih projekata

U izgradnji rudnici uglja kapaciteta preko 2,2 milijarde tona godišnje

Kopač: Pritiskom i podsticajem uvesti zemlje zapadnog Balkana u EU ETS sistem

Šta otkriva procureli dokument o EU „carini“ na ugljenik?.....	OVDE
Takse na ugljenik u Evropi	OVDE
EU industrije gvožđa i čelika zaradile 16 mlrd evra na besplatnim ETS dozvolama	OVDE
Savet EU usvojio Fond za pravednu tranziciju	OVDE
Ministri energetike EU utvrdili generalni pristup finansiranju EU energetske projekata	OVDE
EU priprema socijalni fond za pomoć domaćinstvima u tranziciji energije	OVDE
EK objavila Nacrt smernica za buduće podsticaje u energetici	OVDE
Zvanično uspostavljeno novo telo EU ODS	OVDE
U izgradnji rudnici uglja kapaciteta preko 2,2 milijarde tona godišnje	OVDE
EK odobrila Nemačkoj podsticanje TE-TO elektrana	OVDE
Poljski rudari protestuju zbog gašenja industrije uglja	OVDE
Češka vlada tražiti EU suda da kazni Poljsku zbog rudnika Turov	OVDE
Sledećih 20 godina ključno je za određivanje budućnosti uglja	OVDE
Rumunija izbacuje ugalj do 2032. godine	OVDE
Stanovnici grčkih regiona zavisnih od uglja moći će da kupe obveznice za OIE projekte	OVDE
Reputacija uglja na udaru, međutim...	OVDE
Energetska tranzicija mogla bi u Evropi ponoviti kolaps američkih banaka iz 2008.	OVDE
Kopač: Pritiskom i podsticajem uvesti zemlje zapadnog Balkana u EU ETS sistem	OVDE
ACER o izgradnji transevropske energetske infrastrukture	OVDE
EU sprema zakon zaštite energetske mreže od hakerskih napada	OVDE
Potpuno eliminisanje fosilnih goriva podiže račun američkog potrošača struje za 1.075\$	OVDE

Šta otkriva procureli dokument o EU „carini“ na ugljenik?

BRISSEL - CBAM - skraćenica od mehanizma za granično prilagođavanje ugljenika - ušao je uz prasak prošle nedelje kada je nacrt verzije nove uredbe EU procurio u štampu, piše 9. juna **Euractiv**.

Predlog, za koji se očekuje da će biti predstavljen 14. jula kao deo šireg paketa klimatskih zakona EU, zasnovan je na jednostavnom principu: nametanje naknade za CO₂ proizvodima koji ulaze u EU kako bi evropska industrija mogla igrati ravnopravno sa stranim proizvođačima. Cilj je, prema Evropskoj komisiji, izbeći "curenje ugljenika" pri čemu industrije u potrazi za nižim proizvodnim troškovima premeštaju proizvodnju u inostranstvo.

Šta znamo?

Prema procurelom nacrtu, CBAM bi se primenjivao na čelik, željezo, cement, gnojiva, aluminijum i električnu energiju.

Kompanije koje izvoze u EU trebalo bi da godišnje izveštavaju o količini emisija ugrađenih u njihove proizvode i da otkupe odgovarajuću količinu karbonskih certifikata od novostvorenog tela CBAM-a. Troškovi ugljenika koji se plaćaju kod kuće oduzimaju se od ukupnih troškova certifikata, osiguravajući da se sistem "prilagodi" za razliku. Drugim rečima, to neće biti porez.

Šta ne znamo ?

U predlogu se, međutim, ne kaže kako će se CBAM uklopiti u širu sliku klimatske politike EU. Na primer, ne kaže hoće li industrija EU i dalje primati besplatne dozvole za emisije ugljenika (EUA) u okviru EU sistema trgovanja emisijama (EU ETS), kao što je to danas slučaj, što bi bilo

suprotno pravilima Svetske trgovinske organizacije (STO).

Evropski parlament je već izrazio svoje stavove o ovome, rekavši da se besplatne naknade moraju nastaviti. U stvari, može se predvideti period uvođenja i ukidanja tamo gde oba sistema istovremeno postoje, kako je objasnio Paskal Kanfin, predsedavajući odbora za životnu sredinu Evropskog parlamenta.

Ostali upitnici odnose se na to hoće li zemlje u razvoju biti oslobođene takse i hoće li prikupljeni prihodi biti bačeni u širi budžet EU ili će se trošiti na zelene politike, u Evropi ili u inostranstvu.

Sva ova pitanja biće presudna za odlučivanje hoće li taksa biti kompatibilna s pravilima STO-a ili ne.

Za Evropu je ulog previsok. Bez CBAM-a ili nečeg ekvivalentnog, jaz u cenama ugljenika sa stranim industrijama uskoro rizikuje da postane nepodnošljiv. Zapravo, tona CO₂ već se trguje za iznad 50 eura na tržištu ugljenika u EU, na nivoima koji već izazivaju zabrinutost u industriji, konstatuje **Euractiv**.

Takse na ugljenik u Evropi

BRISSEL - Poslednjih godina nekoliko zemalja je preduzelo mere za smanjenje emisije ugljenika, uključujući uspostavljanje propisa o zaštiti životne sredine, sistema trgovanja emisijama (ETS) i poreza na ugljenik.

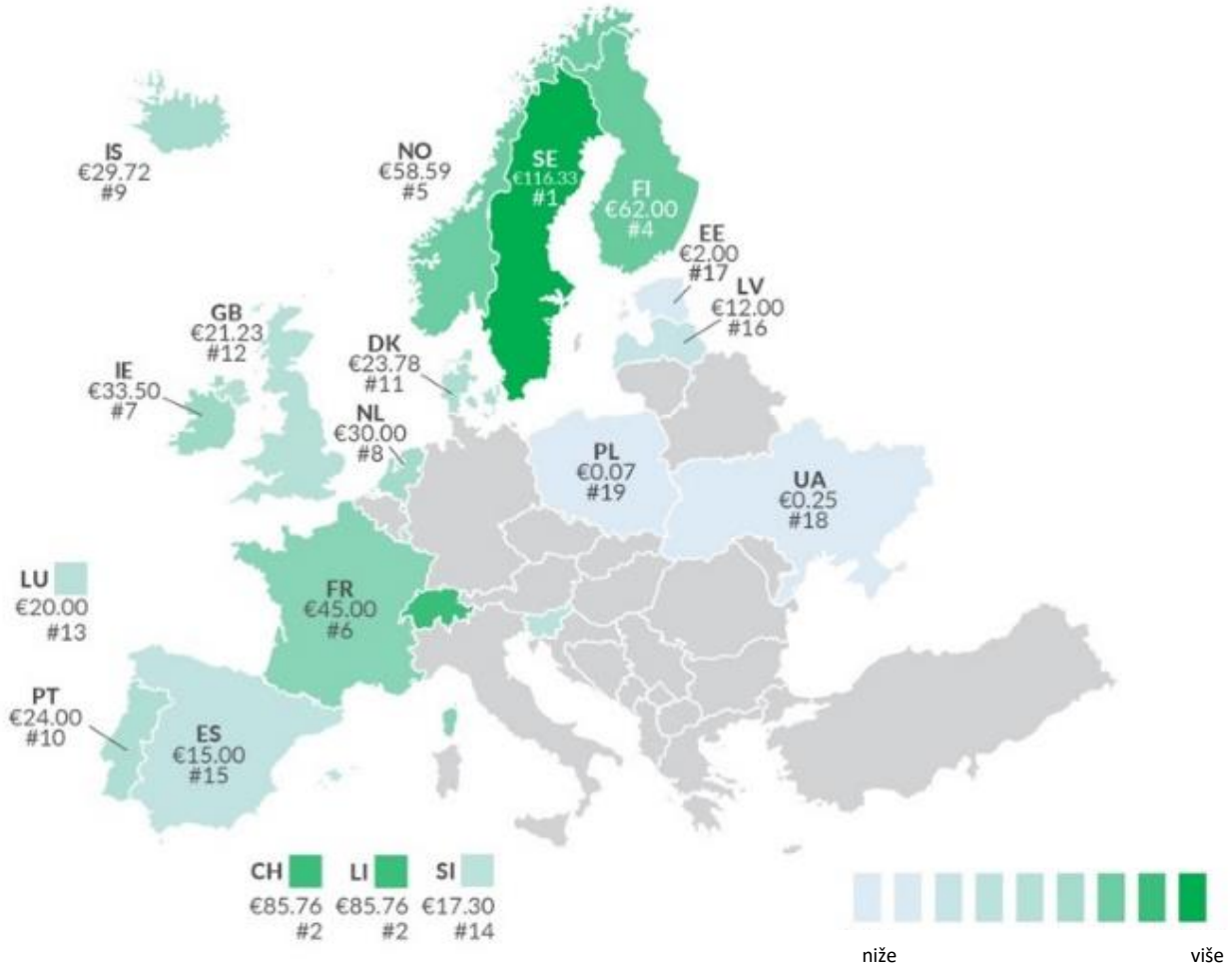
U 1990. Finska je bila prva zemlja na svetu koja je uvela porez na ugljenik. Od tada je sledilo 18 evropskih zemalja, primenjujući porez na ugljenik koji se kreće od manje od 1 evra po metričkoj toni emisije u Poljskoj i Ukrajini, do više od 100 evra u Švedskoj.

Takse na ugljenik u Evropi

Izvor: Svetska banka

Stope taksi na ugljenik za metričku tonu CO₂, u aprilu 2021.

Švedska obračunava najvišu stopu poreza na ugljenik sa 116,33 evra toni emisija CO₂e (ekvivalenta ugljendioksida), a najniže stope poreza naći ćete u Poljskoj (0,07 €), Ukrajini (0,25 EUR) i Estoniji (2 EUR), prenosi portal **Tax Foundation**.

Porez na ugljenik može se obračunavati na različite vrste gasova staklene bašte, kao što su ugljendioksid, metan, azot oksid i fluorirani gasovi.

Na primer, španski porez na odnosi se samo na fluorirane gasove i oporezuje samo 3 posto

ukupnih emisija stakleničkih plinova u zemlji. Suprotno tome, Norveška je nedavno ukinula većinu izuzeća i smanjila stope i sada pokriva više od 60 odsto svojih emisija stakleničkih gasova.

Izuzet Švajcarske, Ukrajine i Velike Britanije, sve evropske zemlje koje obračunavaju porez na ugljenik takođe su deo EU ETS-a. (Švajcarska ima svoj sistem trgovanja emisijama, koji je vezan za EU ETS od januara 2020. Nakon Brexita, Velika Britanija je primenila svoj sopstveni ETS od januara 2021.)

EU industrije gvožđa i čelika zaradile 16 mlrd evra na besplatnim ETS dozvolama

BRISEL - Evropska industrija gvožđa i čelika ubrala je čak 16,1 milijardu evra dodatne dobiti od EU sistema trgovanja emisijama (ETS) između 2008. i 2019. godine, pokazalo je istraživanje konsultantske kompanije CE Delft, koje je naručio Carbon Market Watch.

Izveštaj ukazuje na to da su svi emiteri u okviru EU ETS-a ostvarili ukupnu dobit od 30 do 50 milijardi evra u periodu od 2008. do 2019. godine zbog prekomerne raspodele, naplaćujući preko računa krajnjih potrošača vrednost besplatno dobijenih dozvola za emisije CO₂ (EUA) i korišćenjem jeftinijih međunarodnih kredita.

Istraživanje zaključuje da besplatna dodela EUA možda nije prikladna za klimatsku politiku, jer rezultira "dodatnom dobiti na štetu evropskih potrošača", a istovremeno ne štiti EU kompanije od gubitka udela na domaćem i međunarodnom tržištu.

Izveštaj napominje da je ukupno industriji dodeljeno 37 miliona dozvola za emisije tone CO₂ iznad potreba za pokrivanje njihovih emisija u periodu od 2008. do 2019. godine.

"Najefikasnije" sredstvo za smanjenje dodatne dobiti od sistema je drastično smanjenje broja besplatnih naknada, navodi se u studiji.

Stručnjaci vide nedostatak jasnoće o tome kako će sektori koji su inicijalno obuhvaćeni predstojećim predlogom komisije za mehanizam za prekogranično prilagođavanje ugljenika (CBAM) - poput električne energije, gnojiva, metala i cementa - imati koristi od nastavka besplatne dodele EU ETS dozvola. Nacrt predloga samo ukazuje da će CBAM predstavljati "alternativu" besplatnim EUA.

Evropsko udruženje proizvođača čelika Eurofer upozorilo je da brže postupno ukidanje besplatnih dozvola do 2030. godine, izlaže industriju "još većem riziku od ispuštanja ugljenika".

"Naglo uvođenje neproverenog CBAM-a koji bi u potpunosti ili u velikoj meri odmah zamenio besplatnu dodelu i kompenzaciju ... nametnulo bi proizvođačima čelika u EU i drugim sektorima pun teret troškova ugljenika, podrivajući finansijsku sposobnost naših kompanija da ulažu u tehnologije s niskim udelom CO₂", rekli su iz udruženja.

Savet EU usvojio Fond za pravednu tranziciju

BRISEL – Savet EU usvojio je 7. juna uredbu o uspostavljanju fonda vrednoga 17,5 milijardi evra kojim će se doprineti pravednoj i uključivoj zelenoj tranziciji, saopšteno je preko portala Evropske unije.

Iz Fonda za pravednu tranziciju (FPT) finansiraće se projekti kojima će se smanjiti socioekonomski troškovi za zajednice iz EU koje većinom zavise od fosilnih goriva ili industrija s visokim emisijama stakleničkih gasova.

Teritorijalni pristup

Finansijska sredstva staviće se na raspolaganje samo na temelju teritorijalnih planova za pravednu tranziciju, koje izrađuju države članice u saradnji s relevantnim lokalnim i regionalnim vlastima. U planovima će se utvrditi najteže pogođena područja i njihove potrebe za ulaganjima.

Ukupni iznos od 17,5 milijardi evra sastoji se od 7,5 milijardi dostupnih za budžetsku obavezu za razdoblje 2021. - 2027. i 10 milijardi evra iz instrumenta za oporavak (Next Generation EU) dostupnih tokom 2021., 2022. i 2023.

Države članice takođe će doprineti programima FPT-a, a mogu i preneti sredstva iz Evropskog fonda za regionalni razvoj i Evropskog socijalnog fonda plus. Na taj se način potencijalno mogu mobilizovati ulaganja u vrednosti od gotovo 30 milijardi evra, navodi se u saopštenju.

Područje primene podrške

Iz FPT-a pružaće se podrška malim i srednjim preduzećima (MSP), uključujući pomoć u osnivanju novih firmi.

Jedna od glavnih svrha fonda je ulaganje u osposobljavanje i prekvalifikaciju radnika i pružanje pomoći pri traženju posla.

Druge vrste pomoći obuhvataju ulaganja u istraživanje i inovacije, prenos naprednih tehnologija, cenovno pristupačnu zelenu energiju i skladištenje energije, dekarbonizaciju lokalnog transporta, digitalizaciju i jačanje kružne ekonomije.

Iz područja podrške isključena su ulaganja povezana s nuklearnim elektranama, fosilnim gorivima i duvanskim proizvodima.

Kontekst

Fond za pravednu tranziciju jedan je od tri stuba mehanizma za pravednu tranziciju, koji je predložen u okviru evropskog zelenog plana kako bi se osiguralo da se tranzicija odvija na pravedan način. Druga dva stuba su budžetske garancije u okviru programa InvestEU i instrument za kreditiranje u javnom sektoru.

Ministri energetike EU utvrdili pristup finansiranju EU energetskih projekata

BRISEL - Ministri energetike EU su se 11. juna dogovorili o "generalnom pristupu" finansiranju evropskih energetskih projekata, ukidajući podršku za nove projekte fosilnog gasa i nafte, ali dozvoljavajući prelazno razdoblje do kraja 2029. godine za prilagođavanje gasne infrastrukture za vodonik.

Ministri će sledeći put predati sporazum o reviziji Uredbe o transevropskim mrežama za energiju (TEN-E) Evropskom parlamentu na pregovore, prenosi **S&P Global Platts**.

Bez podrške za nove projekte gasa i nafte

Bilo je poziva da se svi projekti za fosilni prirodni gas izuzmu iz prava na finansiranje u okviru TEN-E procesa, koji definiše projekte kojima se dozvoljava subvencionisanje u okviru šeme projekata od zajedničkog interesa (PCI).

Savet Evrope je, ipak, odlučilo da ukine podršku za nove projekte prirodnog gasa i nafte i uvede obavezne kriterijume održivosti za sve projekte.

Međutim, u saopštenju sa sastanka ministara kaže se: "Tokom prelaznog razdoblja do 31. decembra 2029. godine, namenska sredstva vodonika pretvorena iz prirodnog gasa mogu se koristiti za transport ili skladištenje unapred definisane mešavine vodonika s prirodnim gasom ili biometanom".

Četiri države članice - Nemačka, Austrija, Španija i Luksemburg - usprotivile su se sporazumu o pitanju umešavanja, pa se očekuje da će Parlament poboljšati tekst, navodi Platts.

Četiri zemlje bile su među 11 koje su zatražile izričitu zabranu fosilnog gasa iz procesa TEN-E.

Prelazno razdoblje uključeno je u kompromisni sporazum na predlog Evropske komisije.

Savet je saopštio da prelazni period ne bi trebalo tumačiti kao produženje veka trajanja gasnih sredstava.

"Odabrani projekti pokazaće kako će do kraja ovog prelaznog razdoblja ta imovina prirodnog gasa postati namenska sredstva vodonika," kaže se u saopštenju sa sastanka.

Svrha ovoga je, kako se navodi, postepena dekarbonizacija sektora i povećanje udela obnovljivih gasova u cevovodima.

Izuzeci za Kipar i Maltu

Sporazumom su napravljeni izuzeci za Kipar i Maltu, koji još uvek nisu međusobno povezani s transevropskom gasnom mrežom. "Projekti u razvoju ili planiranju kojima je dodeljen PCI status prema prethodnoj uredbi zadržaće svoj status sve dok interkonekcija ne bude završena", saopštio je Savet.

Savet je takođe odlučio da uključi određene vrste elektrolizera koji doprinose održivosti u spektar propisa.

U saopštenju, Savet je naveo da je cilj revidirane uredbe TEN-E da "modernizuje, dekarbonizuje i poveže prekograničnu energetsku infrastrukturu EU kako bi pomogao postizanju ciljeva klimatske neutralnosti do 2050. godine".

EU priprema socijalni fond za pomoć domaćinstvima u tranziciji energije

BRISSEL - Evropska komisija priprema takozvani "socijalni fond klimatske akcije" ako krene s uvođenjem cena ugljenika za transportna goriva i toplotnu energiju, kako bi zaštitila najugroženija domaćinstva od porasta računa za gorivo i grejanje, rekao je Frans Timmermans, potpredsednik Komisije nadležan za Evropski zeleni dogovor.

"Moramo zaštititi ranjiva domaćinstva, posebno u regijama u kojima nisu dostupne čiste (energetske) mogućnosti", rekao je Timmermans u prošlonedeljnom obraćanju Evropskom ekonomskom i socijalnom odboru.

„Svaki predlog o trgovini emisijama u tim novim sektorima mora pratiti i predlog za neutralisanje socijalnih posledica“, dodao je šef klimatske politike EU, prenosi 10. juna portal europa.eu.

"Deo prihoda ostvarenih trgovinom emisijama u drumskom transportu i zgradarstvu mogao bi se staviti u namenski fond, tako da države članice mogu tim prihodima nadoknaditi troškove ove tranzicije ranjivim građanima", rekao je Timmermans.

Evropska komisija objaviće 14. jula detaljne predloge o tome kako bi EU mogla postići klimatsku neutralnost do 2050. godine, uključujući potencijalne šeme cena ugljenika i šeme trgovanja emisijama za drumski transport i avionska goriva.

Uspostavljeno novo telo EU ODS

BRISSEL - Evropska unija uspostavila je zvanično 8. juna EU ODS entitet (eng. EU DSO), novo telo za operatore elektroenergetskog distributivnog sistema (ODS) u Uniji.

Osnivanje ovog tela predviđeno je Uredbom (EU) 2019/943 o unutrašnjem tržištu električne energije i ima za cilj povećanje efikasnosti u distribucionim elektroenergetskim mrežama u Uniji, kao i da osigura blisku saradnju s operaterima prenosnih sistema i Evropskom mrežom operatora prenosnih sistema električne energije (ENTSO-E).

Entitet će se pozicionirati kao stručno telo koje se bavi bitnim pitanjima kao što je razvoj pravila mreže i davanjem smernica, doprinoseći digitalizaciji DSO sistema i olakšavajući integraciju obnovljivih izvora energije u mreže.

EK objavila Nacrt smernica za buduće podsticaje u energetici

BRISSEL - DG Competition, telo Evropske komisije nadležno za odobravanje nacionalnih programa podrške za obnovljive izvore (OIE), energetska efikasnost u zgradarstvu, čisti transport, zaštitu prirode, sigurnost snabdevanja, energetska infrastrukturu, daljinsko grejanje i kružnu ekonomiju, objavio je nacrt smernica o budućim podrškama.

Te smernice značajno će definisati kako je nacionalnim vladama dopušteno sprovođenje novih pravila EU u ovoj oblasti, jer će sve nacionalne šeme podrške morati da imaju odobrenje DG Competitiona.

Novi predlog smernica predlaže uklanjanje kategorija za podršku OIE, dodajući je drugim takozvanim "niskougljeničnim tehnologijama", kao što su hvatanje, skladištenje i upotreba vodonika i ugljendioksida (CCSU).

Evropska komisija je navela da verovatno neće biti moguće odobravati državnu pomoć za “mere koje uključuju podršku za najzagađujuća fosilna goriva”. Ali za prirodni gas bi zaista mogli da se naprave izuzeci, u slučaju da se investicija uklapa u klimatske ambicije za 2030. i cilj postizanja klimatske neutralnosti najkasnije 2050. godine.

Države članice bi morale da izračunaju i dostave procenu troškova u formi pomoći u evrima po jedinici postignutog smanjenja emisija gasova s efektom staklene bašte, konkretno po toni ekvivalenta ugljen-dioksida.

Nove smernice namenjene su i dopunjavanju zakonodavstva EU o energetske zajednicama, čiji je cilj osigurati učešće građana, lokalnih vlasti i malih preduzeća u evropskoj energetske tranziciji. Prethodne smernice nisu priznavale energetske zadruge, što im je onemogućavalo "Nacrt smernica, koje će na kraju godine zameniti smernice za državnu pomoć u energetici i zaštiti životne sredine – EEAG, biće na javnoj raspravi do 2. avgusta 2021.

U izgradnji rudnici uglja kapaciteta preko 2,2 milijarde tona godišnje

SAN FRANCISCO - Trenutno se razvijaju projekti rudnika za više od 2,2 milijarde tona kapaciteta godišnje proizvodnje uglja, navodi se u novom izveštaju istraživačke organizacije **Global Energy Monitor**.

Izveštaj, objavljen 2. juna, ukazuje da je većina ovih kapaciteta, ili oko 1,66 mlrd t/g, ukupne vrednosti 91 milijardu dolara, u ranoj je fazi razvoja i mogla bi biti otkazana, ali ostatak je već u izgradnji.

„Izgledi za tranziciju s niskim emisijama ugljika rizikuju ove projekte do 91 milijarde USD nasukane imovine“, navodi Global Energy Monitor, dodajući da bi u suprotnom preko četiri puta bio prekoračen predviđeni nivo emisija potreban za ostvarenje cilja iz Pariskog sporazuma od 1,5 ° C. "

Većina ovih projekata nije u razvijenim ekonomijama zapadne Evrope ili severne Amerike. Prošle godine Kina je pokrenula više elektrana na ugalj nego ostatak sveta zajedno, što ilustruje koliko je ugalj važan čak i za napredne ekonomije poput kineske.

Pored Kine, Rusija, Australija i Indija su zemlje u kojima će biti izgrađeno više od tri četvrtine novih rudarskih kapaciteta. Kina je neprikosnoveni lider sa kapacitetom od 452 miliona tona u izgradnji, sledi Rusija sa 59 miliona tona, Australija sa 31 milion tona i Indija sa 13 miliona tona rudarskih kapaciteta u izgradnji

EK odobrila Nemačkoj podsticanje TE-TO elektrana

BRISEL - Evropska komisija odobrila je, prema pravilima EU o državnoj pomoći, produženje i izmenu postojeće nemačke šeme za podršku proizvodnji električne energije iz novih, modernizovanih i dograđenih visoko efikasnih postrojenja za kogeneraciju ('CHP') (osim kogeneracije na ugalj i lignit).

Šema ('KWKG 2020'), koja se odobrava do 2026. godine, dodatno će promovisati energetska efikasnost, dovesti do bolje integracije kogenerisane energije na nemačko tržište električne energije, uz niže emisije CO₂, bez nepotrebnog narušavanja konkurencije, ocenila je Komisija, prenosi *The European Sting*.

Prema šemi operateri CHP instalacija moraće da svoju električnu energiju nude na tržištu i dobijaće podršku u obliku fiksne premije povrh tržišne cene, osim za vrlo male instalacije, koje će biti podobne za primanje podsticajnih, feed-in tarifa.

Godišnji budžet za podršku CHP instalacijama, skladištima i mrežama daljinskog grejanja / hlađenja iznosi 1,8 milijardi EUR.

Poljski rudari protestuju zbog gašenja industrije uglja

VARSAVA - Više hiljada poljskih rudara i radnika elektroenergetskog sektora počeli su u Varšavi 9. juna proteste protiv postupnog ukidanja upotrebe uglja i naređenja suda Evropske unije da se odmah zatvori rudnik Turov, jedan od najvećih ugljenokopa u zemlji.

Sindikati koji organizuju proteste rekli su da će udaljavanje Evrope od uglja ukinuti stotine hiljada radnih mesta u zemlji i primorati je na uveznu zavisnost od energije iz Nemačke i goriva iz Rusije, piše AP.

Demonstranti optužuju desničarsku vladu da se priklonila zahtevima EU i zacrtala raspored potpunog zatvaranja rudnika do 2049. Energetski stručnjaci kažu da će se to dogoditi mnogo pre, jer su poljski rudnici uglja sve dublji i skuplji, što čini vađenje neisplativim. Neki korisnici već uvoze jeftiniji ugalj, uključujući iz Rusije.

Poljska nije zaustavila rudnik Turov, koji pripada državnoj energetska grupi PGE, tvrdeći da će uskratiti električnu energiju za preko 2 miliona domaćinstava i imati negativne efekte po evropsku elektroenergetsku mrežu.

Češka vlada tražiti EU suda da kazni Poljsku zbog rudnika Turov

PRAG - Češka vlada saopštila je u ponedjeljak da će tražiti od vrhovnog suda Evropske unije da kazni Poljsku zbog odbijanja da obustavi rad u rudniku uglja Turov blizu granice dve zemlje.

Evropski sud pravde (ECJ) naložio je Poljskoj da u maju obustavi vađenje mrkog uglja na površinskom kopu, nakon češke žalbe zbog njegovog uticaja na životnu sredinu.

Varšava je međutim rekla da će rudnik držati otvorenim jer bi zatvaranje moglo ugroziti energetska sigurnost zemlje. Rudnik obezbeđuje oko sedam posto poljskih potreba za električnom energijom.

Češki ministar zaštite životne sredine Ričard Brabec rekao je u ponedjeljak da će narednih dana tražiti od Evropskog suda da kazni Poljsku s 5 miliona evra za svaki dan kada je rudnik otvoren.

"U međuvremenu ćemo prirodno voditi razgovore s poljskom vladom o sporazumu", rekao je Brabec novinarima.

Evropska komisija saopštila je u sredu da podržava zahteve vlade u Pragu.

Sledećih 20 godina ključno je za određivanje budućnosti uglja

LONDON - Zemlje, uključujući Australiju i Indoneziju, mogle bi izgubiti milijarde dolara ako nastave ulagati u nove rudnike i izvoz uglja dok se svet udaljava od fosilnih goriva.

Ovo su zaključci nove analize koju je vodio tim sa Imperial koledža u Londonu, uključujući istraživače sa Univerziteta Queen Mary iz Londona i Deloittea, koja je 9. juna objavljena u časopisu Joule.

Tim je kombinirao podatke o resursima uglja i potražnji u ekonomskom modelu trgovine i cena. Modelirali su rizik od „neiskorišćene investicije“ za ulaganja u uglj u različitim scenarijima dekarbonizacije: uobičajeno poslovanje, gde se ulaganja u rudarstvo i potrošnju uglja nastavljaju kao i danas, i održivi put u kojem se potrošnja uglja smanjuje u skladu sa održavanjem globalnog zagrevanja na znatno ispod 2 ° C.

U slučaju održivog puta rezultira da trećina današnjih rudnika uglja postaje neiskorišćena investicija do 2040. Na primer, Australija bi u ovom scenariju mogla izgubiti 25 milijardi dolara godišnje, a globalno bi moglo biti ugroženo 2,2 miliona radnih mesta.

Reputacija uglja na udaru

LONDON - Reputacija uglja pretrpela je veliku štetu zbog sve većeg broja analitičkih izveštaja koji ga opisuju kao najvećeg neprijatelja borbe protiv globalnog zagrevanja, piše *OilPrice.com*.

Naročito među zemljama OECD-a napuštanje uglja (često uz velike finansijske gubitke) postalo je zarazna navika. Termalni ugalj ostaje glavni cilj, jer njegova upotreba u proizvodnji električne energije izaziva mnogo veću reakciju u javnosti od, na primer, metalurškog uglja, nezamenjive komponente čelične industrije.

Koliko god ugalj zagađuje nebo Starog kontinenta, gotovo je sigurno da će rat protiv ovog fosilnog goriva izazvati sukob između preostalih proizvođača i njihovih suseda. Diplomatska prepirka između Poljske i Češke svakako ukazuje na taj smer, komentariše portal.

U međuvremenu, brzina kojom su rastle evropske cene gasa ograničila je mogućnosti za prebacivanje sa uglja na gas, uprkos dva glavna trenda koji ubijaju produktivnost industrije uglja. Prvo i najvažnije, cene ugljenika i dalje se kreću oko 50 EUR po metričkoj toni CO₂, otprilike dvostruko više nego pre godinu dana. Drugo, tržište uglja prolazilo je kroz krize snabdevanja - kineska zabrana izvoza australijskog uglja pogurala je cene globalno, dok su obilne kiše na južnoj hemisferi ove godine omele izvoz iz Indonezije i delimično Australije.

ACER o izgradnji transevropske energetske infrastrukture

LJUBLJANA - EU agencija za saradnju sa evropskim energetske regulatorima, ACER, je objavila [sedmo izdanje](#) svog godišnjeg izveštaja o napretku projekata od zajedničkog interesa za električnu energiju i gas (PCI) za transevropsku energetske infrastrukturu.

Sve u svemu, ACER primećuje pozitivan trend u njihovom napredovanju:

- oko dve trećine PCI-ja za električnu energiju i prirodni gas već je u postupku izdavanja dozvola, u izgradnji ili u pogonu, dok oko jedna trećina manje poodmakla, nalazi se u fazi razmatranja ili planiranja, ali još nije u fazi izdavanja dozvole;
- implementacija više od polovine PCI-a pravovremeno je napredovala;
- očekuje se da će se 70% projekata realizovati do 2025. godine.

Međutim, ACER primećuje da oko 25% projekata električne energije i gasa kumulira kašnjenja iz godine u godinu, a nekoliko dodatnih projekata odlažu njihovi promoteri. ACER je također identifikovao neke PCI-je koji nisu unapredili svoj status u proteklih šest godina (s tim da je većina njih ostala u fazi izdavanja dozvola). To navodi ACER na zaključak da su projekcije promotera projekata previše optimistične.

Izveštaj takođe upozorava na potencijalno nerobusne PCI-je, koji nisu izvršili nikakav posao ili aktivnost tokom izveštajnog razdoblja, bili na čekanju ili reprogramirani od strane promotera projekata najmanje 2 godine i / ili nisu nekoliko godina napredovali..

Energetska tranzicija mogla bi u Evropi ponoviti kolaps američkih banaka iz 2008.

LONDON - Energetska tranzicija mogla bi da dovede najveće evropske banke u finansijsku opasnosti uporedivo sa hipotekarnom krizom s kojom su se američki zajmodavci suočili 2008. godine, prenosi 10. juna **Bloomberg**.

Jedanaest najvećih banaka u Evropskoj uniji, uključujući BNP Paribas, Deutsche Bank i UniCredit, imaju 532 milijarde evra investicija i zajmova za finansiranje kompletnog lanca od vađenja do transporta fosilnih goriva, što odgovara 95% njihovog ukupnog osnovnog kapitala prvog reda, prema izveštaju analitičkog instituta Ruso (Rousseau), grupacije Prijatelji zemlje Francuska (Friends of the Earth France) i kolega iz ekološke neprofitne organizacije Rklejm Fajnans (Reclaim Finance).

Moguć bankrot najvećih banaka

Iznenadni pad vrednosti ove "imovine od fosilnih goriva" iscrpeće sposobnost banaka da apsorbiraju gubitke, a možda će ih odvesti u bankrot, rekli su istraživači.

"Devalvacija fosilne imovine koju banke drže, nakon neizbežne ekološke tranzicije, mogla bi proizvesti značajne turbulencije ili čak generirati novu finansijsku krizu", navodi se u izveštaju. "Gubitak vrednosti tog sektora, bez obzira na brzinu, mogao bi banke dovesti u situaciju bankrota."

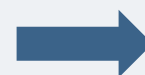
Potencijal za tzv. nasukanu, neiskorišćenu, ili izgubljenu imovinu (kako ko već prevodi engleski pojam *stranded assets*) "odražava hipotekarnu krizu" u SAD, iniciranu bankrotom (septembra 2008.) četvrte po veličini američke banke Liman braders (Lehman Brothers), navodi se u izveštaju.

Ako bi sredstva od fosilnih goriva izgubila 80% vrednosti, poput onoga što se dogodilo sa cenom hipotekarnih obveznica u SAD, francuske Kredi Agrikol (Credit Agricole) i Sosijete Ženeral (Societe Generale) ne bi imale dovoljno kapitala da se pokriju njihovi gubici, a kapital nemačkih Dojč Bank (Deutsche Bank) i Komerčbank Commerzbank) bio bi gotovo iscrpljen, kaže se u izveštaju.

I to je samo "vrh gigantske sante leda" kada je u pitanju potencijalna izloženost banaka riziku tranzicije iz drugih industrija.

Izveštaj poziva na propise koji sprečavaju banke da vrše bilo kakva nova ulaganja u uglj, naftu i gas; okončanje monetarne politike koja podržava fosilna goriva; razvijanje nacionalnih i evropskih propisa koji će prisiliti banke da usklade svoje poslovanje s ciljevima Pariskog sporazuma; i stvaranje tzv. Loše banke (eng. Bad Bank) za fosilna goriva koja će pomenutu nasukanu aktivu skinuti sa bilansa stanja.

Kopač: Pritiskom i podsticajem uvesti zemlje Z. Balkana u EU ETS sistem

BEČ - Zemlje zapadnog Balkana nisu deo šeme EU za trgovanje emisijama, što doprinosi rastućem raskoraku s ostatkom Evrope, rekao je 10. juna za **Euractiv** direktor Sekretarijata Energetske zajednice, Janez Kopač.

Carina na ugljenik prvo iskušenje

Proizvodnja električne energije u zemljama zapadnog Balkana (ZB) "mnogo je jeftinija" nego u EU, a pogodiće je predstojeće uvođenje carina na granicama Unije (mehanizam prilagođavanja ugljenika na granici - CBAM), ukoliko ne obezbede izuzeće ili usvoje politike cena ugljenika.

Kopač se, doduše, nada da će ZB zemlje imati poseban status, jer su učesnici jedinstvenog tržišta EU. „A ako se s njima postupa kao sa trećim zemljama na isti način kao s Rusijom, Turskom ili Marokom, to bi moglo ugroziti čitav proces evropskih integracija koji se odvijao u posljednjih 15 godina kada su preuzimali zakonodavstvo EU“, upozorava on.

Strah od socijalnih posledica poskupljenja struje

Šesnaest termoelektrana na zapadnom Balkanu su zastarele i proizvode više opasnih emisija od 250 elektrana na ugalj na teritoriji EU, kaže Kopač.

On ukazuje da elektrane na ugalj proizvode jeftinu električnu energiju koja osigurava prihode vladi, rudarima i lokalnom stanovništvu zbog složenog sistema unakrsnih subvencija.

Mnoge zemlje zapadnog Balkana odlažu "što je duže moguće" reforme cena ugljenika jer se plaše socijalnih potresa izazvanih porastom cena električne energije, kaže Kopač.

Formula „štapa i šargarepe“

On poziva EU da izvrši pritisak zahtevajući od tih zemalja da se pridruže programu EU za trgovanje emisijama, istovremeno pružajući finansijske podsticaje za upravljanje socijalnim posledicama postupnog ukidanja uglja.

Kopač kaže da je zemljama ZB potreban vrlo stabilan mehanizam finansiranja. Trenutno im je obećano 9 milijardi evra kroz takozvani Ekonomski i investicioni plan za zapadni Balkan, što pokriva samo budžet EU za narednih nekoliko godina. Dekarbonizacija je, kaže Kopač, mnogo duži proces, pa nije jasno kako će države finansirati socijalne, ekološke i energetske troškove zatvaranja rudnika uglja.

Potrebno je nešto dugoročno, jer je dekarbonizacija proces koji traje najmanje 10, 15 ili 20 godina. Zbog toga mislim da bi trebao postojati mehanizam koji će trajati sve dok se ove zemlje ne pridruže EU ili do 2050. godine kada Evropa želi postići neto nultu emisiju.

Potpuno eliminisanje fosilnih goriva podiže račun američkog potrošača struje za 1.075\$

VAŠINGTON - Potpuno eliminisanje proizvodnje električne energije iz fosilnih goriva podiglo bi godišnji račun za struju prosečnog američkog potrošača za 1.075 dolara, pokazuje nova analiza Američkog akcionog foruma.

Analiza otkriva da je za postizanje ovog cilja potrebno približno neviđeni iznos od dva biliona američkih dolara ulaganja u kapital i troškove poslovanja i održavanja.

Nacionalno utvrđeni doprinos administracije predsednika Džoa Bajdena Sporazumu Ujedinjenih nacija o klimi poziva da se sve emisije ugljenika uklone iz proizvodnje električne energije do 2035. godine.

Američki akcioni forum razmatrao je dva scenarija, jedan gde se eliminiše sva proizvodnja fosilnih goriva i drugi gde se tehnologija za hvatanje ugljenika primenjuje na postrojenja kombinovanog ciklusa prirodnog gasa.

EU sprema zakon zaštite energetske mreže od hakerskih napada

BRISEL - Hakerski napad na ključni sistem produktovoda u SAD, Colonial Pipeline prošlog meseca izazvao je zabrinutost zbog kibernetičke sigurnosti u Evropi, gde zakonodavci izrađuju nacрте zakona koji će se primenjivati na energetske kompanije i drugu kritičnu infrastrukturu, piše *Wall Street Journal*.

Zvaničnici Evropske unije pregovaraju o detaljima nacрте zakona, predloženog u decembru, kojim će se zaoštriti kibernetička sigurnost kritičnih kompanija poput snabdevača energije, kao i IT tehnologije. Nakon usvajanja,

koje se očekuje za nekoliko meseci, zakon će zameniti onaj iz 2018. godine, pod imenom Direktiva o mrežama i informacionim sistemima, odnosno NIS (eng. skraćenica).

Regulatori takođe pripremaju ove godine i zasebna pravila specifična za sektor električne energije .

Iako je NIS doneo nova pravila za snabdevače energijom, postoje razlike u načinu njegove primene u 27 zemalja EU. Nacionalne vlasti odlučuju koje se kompanije smatraju kritičnom infrastrukturom, s tim da neke imenuju znatno više operatora od drugih. Kipar je, na primer, za kritičnu infrastrukturu odredio 10 organizacija, dok Finska broji više od 10 000.

Stručnjaci za kibernetičku sigurnost kažu da je to rizik, jer kontinent deli električnu mrežu i napadi bi se mogli proširiti među zemljama.

"Ne postoje jasne standardne reference koje bi kompanije trebalo da slede", rekla je za WSJ Rosa Kariger, čelnica odeljenja za informacionu sigurnost u španskoj energetskej firmi Iberdrola.

„Ne postoji jasan sistem za odgovor na kibernetički napad koji pogađa više zemalja, doda je Pjer Alen Graf (Pierre-Alain), viši potpredsednik za globalnu sigurnost u dobavljaču energetske tehnologije Hitachi ABB Power Grids.

„To je temeljni nedostatak. Ako se dogodi veći incident, potrebno je celovito integrisano upravljanje krizama ”, ukazuje Graf.

Predstojeći nacrt EU pravila za sektor električne energije uključuje zahtev da kompanije procenjuju svoje rizike od kibernetičkih incidenata koji bi mogli uticati na tokove električne energije između zemalja i sprovede mere zaštite, rekao Ojvind Toftegard, ekspert iz EU Agencije za saradnju sa energetske regulatorima.

